

ETNOGRAFIA POLSKA

XXVI

Zeszyt 1

POLSKA AKADEMIA NAUK
INSTYTUT HISTORII KULTURY MATERIALNEJ

ETNOGRAFIA POLSKA

XXVI

Zeszyt 1

WROCŁAW · WARSZAWA · KRAKÓW · GDAŃSK · ŁÓDŹ
ZAKŁAD NARODOWY IM. OSSOLIŃSKICH
WYDAWNICTWO POLSKIEJ AKADEMII NAUK
1982

REDAKTOR: WITOLD DYNOWSKI

SEKRETARZ REDAKCJI: KRYSZYNA MAŁKOWSKA

OPRACOWANIE TOMU: IWONA KABZIŃSKA-STAWARZ

CZŁONKOWIE RADY REDAKCYJNEJ: JÓZEF BURSZTA,
MARIA BIERNACKA (PRZEWODNICZĄCA), MARIA FRANKOWSKA,
JADWIGA KLIMASZEWSKA, ANNA KUTRZEBA-POJNAROWA, WANDA PAPROCKA,
ZOFIA SZYFELBEJN-SOKOLEWICZOWA

Adres Redakcji: 00-140 Warszawa, ul Świerczewskiego 105

II A

Okładkę projektował Edward Kostka

Redaktor Zyta Kwiecińska

Redaktor techniczny Iwona Karwacka

© Copyright by Zakład Narodowy im. Ossolińskich — Wydawnictwo, Wrocław 1982.

Printed in Poland

Zakład Narodowy im. Ossolińskich — Wydawnictwo. Wrocław 1982.
Nakład: 700 egz. Objętość: ark. wyd. 23,40, ark. druk. 19,88, ark.
A₁ - 26. Papier druk. sat. kl. IV, 70 g, 70 × 100. Oddano do skła-
dania 1 VII 1981. Podpisano do druku 15 XI 1982. Druk ukończono
w listopadzie 1982. Wrocławska Drukarnia Naukowa. Zam. 1136/82.
H-9. Cena zł 100.—

SPIS TREŚCI

Profesor Petru Caraman — Hanna Volovici (Jassy)	11
---	----

ARTYKUŁY

Maria Paradowska — Obraz Indian Ameryki Południowej w Polsce XIX w. Część II	13
Streszczenie w języku angielskim	76
Joanna Tokarska, Jerzy S. Wasilewski, Magdalena Zmysłowska — Śmierć jako organizator kultury	79
Streszczenie w języku rosyjskim	114
Mirosława Drozd-Piasecka — Postawy mieszkańców wsi w sytuacji konfliktowej zaistniałej na tle komasacji	115
Streszczenie w języku rosyjskim	141
Andrzej Stawarz — Przegląd problematyki badań nad kulturą robotniczą w Polsce (ze szczególnym uwzględnieniem badań najnowszych)	143
Streszczenie w języku rosyjskim	165
Bożena Lewandowska — Stan badań kultury muzycznej górali Polskich Karpat	167
Streszczenie w języku rosyjskim	194
Ján Olejník — Przesady, wyobrażenia i czynności magiczne mieszkańców Wysokich Tatr, związane z budową domu i domostwem	197
Streszczenie w języku rosyjskim	220

STUDIA I MATERIAŁY

Leszek Dziegiel — Wnętrza zagród chłopskich we współczesnym Kurdy- stanie irackim	223
Ryszard Vorbrich — Produkcja garncarska Dogonów	245
Anna Szyfer — Małe miasteczka a kształt kulturowy obszarów górskich	267
Ewa Zawiejska — Hodowla i pasterstwo na Żywiecczyźnie w XVII- XVIII w. w świetle trzech podstawowych publikowanych źródeł	271
Streszczenie w języku rosyjskim	276
Urszula Lehr-Lenda — Wierzenia i zabiegi magiczne zabezpieczające zagrodę	277
Streszczenie w języku rosyjskim	283
Wanda Jostowa — Przemiany domu podhalańskiego związane z rozwo- jem urządzeń ogniowych	285

KRONIKA

Mongolia 1980 — badania terenowe Ekspedycji Etnologicznej PAN — <i>Iwona Kabzińska-Stawarz</i>	295
Zakończenie polskich badań w Kurdystanie irackim — <i>Leszek Dziegiel</i>	296
Konferencja poświęcona badaniom kultury ludowej w Karpatach i na Bałkanach — <i>Maria Gładyszowa, Danuta Tylkowa</i>	299
Kultura i sposób życia proletariatu przemysłowego i rolnego od jego początków do schyłku XIX w. Kolokwium naukowe w Karl-Marx-Stadt, 3-5 XI 1980 r. — <i>Edward Pietraszek</i>	301
Wystawa „Rytuály śmierci” w Musée de l’Homme w Paryżu w 1980 r. — <i>Irena Turnau</i>	304
Wystawa fińskich kobierców „Ryijy” w Renwick Gallery w Waszyngtonie w 1980 r. — <i>Irena Turnau</i>	304

RECENZJE I ARTYKUŁY RECENZYJNE

Barbara Olszewska-Dyoniziak, Kulturowy kontekst zbrodni. S. C. Varma, The Bhil Kills, Delhi 1978, Kunj Publishing House, ss. 386	307
J. Štika, Lidová strava na Valašsku, Ostrava 1980, ss. 170 — <i>Zofia Szromba-Rysowa</i>	314
Néprajz, A Magyar múzeumok kiadványainak bibliográfiája, 1945 — 1974, oprac. Zoltán Héthy, Ildikó T. Horváth, László Ormosi, Budapest 1976, ss. 135 — <i>Leszek Hensel</i>	316

СОДЕРЖАНИЕ

Профессор Петру Караман — Ханна Воловичи (Яссы)	11
---	----

СТАТЬИ

Мария Парадовска — Представления об индейцах Южной Америки в Польше в XIX в. Часть II.	13
Резюме на английском языке.	76
Иоанна Токарска, Ежи С. Василевски, Магдалена Змысловска — Смерть как организатор культуры	79
Резюме на русском языке	114
Мирослава Дрозд-Пясецка — Позиции жителей деревни в конфликтной ситуации, возникшей на почве ликвидации череспосолицы	115
Резюме на русском языке	141
Анджей Ставаж — Обзор проблематики исследований по рабочей культуре в Польше (с особенным учетом новейших исследований).	143
Резюме на русском языке	165
Божена Левандовска — Состояние исследований по музыкальной культуре гуралей польских Карпат	167
Резюме на русском языке	194
Ян Олэйник — Суевверия, магические представления и действия жителей Высоких Татр, связанные со строительством дома и двором	197
Резюме на русском языке	220

ИССЛЕДОВАНИЯ И МАТЕРИАЛЫ

Лешек Дзенгель — Интерьеры крестьянских дворов в современном иракском Кур- дистане	223
Рышард Форбрих — Гончарное производство Догонов	245
Анна Шифер — Маленькие города и культурный облик горных территорий	267
Эва Завейска — Скотоводство на Живецкой земле в XVII-XVIII вв. в свете трех осно- вных опубликованных источников.	271
Резюме на русском языке	276
Уршуля Лехр-Ленда — Поверья и магические приемы по предохранению двора	277
Резюме на русском языке	283
Ванда Иостова — Преобразование подгальской избы, связанные с развитием огне- вых устройств	285

ХРОНИКА

Монголия 1980 — полевые исследования этнологической экспедиции ПАН — <i>Ивона Кабзиньска-Ставаж</i>	295
Окончание польских исследований в иракском Курдистане — Лешек Дзенгель	296
Конференция по исследованиям народной культуры в Карпатах и на Балканах — <i>Мария Гладыш, Данута Тылькова</i>	299
Культура и образ жизни промышленного и сельского пролетариата со времени его начала и до конца XIX в. Ученый коллоквиум в Карл-Маркс-Штадте, 3-5 XI 1980 г. — <i>Эдвард Петрашек</i>	301
Выставка „Ритуалы смерти” в Музее де л’омм в Париже в 1980 г. — <i>Ирена Турнау</i>	304
Выставка финских ковров „Рыййы” в Ренвик Галлери в Вашингтоне в 1980 г. — <i>Ирена Турнау</i>	304

РЕЦЕНЗИИ

Барбара Ольшевска-Дыонизьяк, Культурный контекст преступления. s. c. Varma, The Bhill Kills, Deli 1978, Kunj Publishing House, 386 стр.	307
Я. Штыка, Lidová strava na Valašsku, Ostrava 1980, 170 стр. — <i>София Шромба-Рысова</i>	314
Néprajz, A Magyar múzeumok kiadványainak bibliográfiája, 1945-1974, составил Zoltan Nethy, Pidikó T. Horváth, László Ormosi, Budapest 1976, 135 стр. — <i>Лешек Хенсель</i>	316

CONTENTS

Professor Petru Caraman	— Hanna Volovici (Jassy)	11
-------------------------	------------------------------------	----

ARTICLES

Maria Paradowska — Portrayal of South America Indians as seen by Poles in XIX Century. Part II	13
Summary in English	76
Joanna Tokarska, Jerzy S. Wasilewski, Magdalena Zmysłowska — Death as an Organizer of Culture	79
Summary in Russian	114
Miroslaw Drozd-Piasecka — The attitudes of rural inhabitants in conflicting situations created by conurbation	115
Summary in Russian	141
Andrzej Stawarz — Review of the problems which were the subject of research into workers' culture in Poland (with particular stress on recent times)	143
Summary in Russian	145
Bożena Lewandowska — Progress of the research into the musical culture of the highlanders in the Polish Carpathians	167
Summary in Russian	194
Ján Olejník — Superstitions, imagination and magic of the people of the High Tatras when constructing a house or homestead	197
Summary in Russian	220

STUDIES AND MATERIALS

Leszek Dziegiel — Interiors of peasant farmsteads in contemporary Iraqui Kurdistan	223
Ryszard Vorbrich — Pottery of the Dogons	245
Anna Szyfer — Small villages and the State of Culture in the mountainous regions	267
Ewa Zawiejska — Animal breeding and shepherding in the Żywiec region in the XVII-XVIII centuries in the light of the three published sources	271
Summary in Russian	276
Urszula Lehr-Lenda — Beliefs and magic for the protection of farmsteads	277
Summary in Russian	283

Wanda Jostowa — Changes in the construction of houses in the Sub-Carpathian regions and the development of fire places	285
--	-----

CHRONICLE

Mongolia 1980 — Regional research by the PAN Ethnological Expedition — <i>Iwona Kabzinska-Stawarz</i>	295
End of Polish Research in the Iraqi Kurdistan — <i>Leszek Dziegiel</i>	296
Conference devoted to research on cultural folklore in the Carpathians and the Balkans — <i>Maria Gładyszowa, Danuta Tylkowa</i>	299
• Culture and the living standards of the industrial and agricultural prole- tariat from its beginnings to the end of the XIX Century. Scientific meeting in Karl—Marx—Stadt, November 3-5, 1980 — <i>Edward Pietraszek</i>	301
Exhibition "Death Rituals" in the Musee de l'Homme in Paris in 1980 — <i>Irena Turnau</i>	304
Exhibition of Finnish Carpets „Ryjy” in Renwick Gallery in Washington in 1980 — <i>Irena Turnau</i>	304

REVIEWS AND REVIEW ARTICLES

Barbara Olszewska-Dyoniziak, The Cultural Context of Crime. S. C. Varma, The Bhil Kills, Delhi 1978, Kunj Publishing House, ss. 386	307
J. Stika, Lidova strava na Valašsku, Ostrava 1980, ss. 170 — <i>Zofia Szrom- ba-Rysowa</i>	314
Néprajz, A Magyar múzeumok kiadványainak bibliográfiája. 1945-1974 Zoltán Héthy, Ildikó T. Horváth, László Ormosi, [ed.] Budapest 1976, ss. 135 — <i>Leszek Hensel</i>	316